

Estat

EL COMPLEX PANORAMA DE L'ALTRE SINDICALISME

La força dispersa dels sindicats nacionals

La relació entre sindicalisme i nacionalisme presenta solucions diverses en els distints països que formen l'estat. Hem volgut resseguir-les, una a una.

D. Ros-X. Curràs-D. Palau-X. Cuéllar

La relació entre sindicalisme i nacionalisme, entre lluita sindical i lluita d'alliberament nacional, està lligada, per a alguns, a l'existència d'organitzacions sindicals de caire nacionalista i autònomes de les centrals sindicals d'abast estatal. Per a uns altres, és al si de les centrals sindicals majoritàries on convé introduir la reivindicació nacional, com un element en la conscienciació social i política dels treballadors i com un mecanisme d'integració de la classe obrera immigrada a un projecte de país.

Els potents sindicats nacionals bascos constitueixen un exemple del primer plantejament. L'acollida i la relativa atenció que Comissions Obreres pot haver concedit, en períodes determinats, a la qüestió nacional constitueix un exemple del segon plantejament. De fet, però, la relació entre nacionalisme i sindicalisme presenta solucions diverses a les nacions sotmeses a l'Estat espanyol. Galícia i Euskadi gaudeixen, en major o menor grau, d'uns sindicats propis. Als Països Catalans, per contra, el sindicalisme específicament nacional és molt reduït i, inclús, les formacions polítiques nacionalistes donen suport i treballen al si de centrals sindicals com ara CCOO. El tema, fet i fet, a més de constatar que no hi ha regles generals pel que fa a la qüestió nacional, convida al debat i a la reflexió.

El cas de Galícia

Les bases per al naixement d'un sindicalisme de classe i nacionalista es van posar en 1972, amb la vaga que culminà al Ferrol amb la mort de dos obrers, abatuts per la policia el 10 de

Dalt, sindicats gallecs i valencians. Baix, Joselu Cereceda, de LAB.

març. Entre ambdues dates i fins l'any 1936, la presència de CNT i UGT era l'única als nuclis fabrils i mariners, sense al·lusions en el seu programa a la nació gallega com a objectiu per alliberar.

Precisament, quan els esdeveniments del 72 al Ferrol, ja començava a gestar-se la creació d'un Sindicat Obrer Gallec (SOG), amb el treball de militants del partit comunista i nacionalista Union do Povo Galego (UPG), com Lois Ríos, que després seria secretari general de la INTG, o Moncho Reboira, abatut a tirs per la policia a l'agost de 1975. Naixia el SOG, a recer dels preocupats per gallejitzar el sindicalisme, fins aleshores només exercit per Comissions Obreres, sense que la UGT fos coneguda per a res en aquells territoris. La UPG trobà terreny adobat i, gràcies a

la seua empenta, pogué formar-se un sindicalisme gallec.

Fent-se, amb una bona maniobra, amb les sigles d'uns altres, els nacionalistes crearen les Comissions Labregas i les Comissions Marineiras, malgrat que aquestes últimes acabaren en mans de CCOO.

La Intersindical

A poc a poc, es crearen nuclis d'obers en diferents branques de la producció i el treball, els quals anaren organitzant-se al voltant del SOG: treballadors de l'ensenyament, de la banca, de la sanitat, del mar... Això conduí al naixement d'un front que els aplegà tots: la Intersindical Nacional Galega.

La CSUT tenia dominats alguns sectors claus a Galícia, com ara la construcció. No era, però, un sindicat

nacionalista. Amb la mort del PTE, la direcció del sindicat galleguitzà les sigles i passà a denominar-se CTG (Confederació de Treballadors Gal·lecs). L'aliança es veia venir. En 1980 era signada la constitució de la ING-CTG. En 1981, en congrés, es decidí canviar al nom d'INTG.

L'ascens del sindicalisme nacionalista en les eleccions fou constant des de la seua primera intervenció. El SOG comptava amb delegats en la conserva i en les drassanes, fonamentalment, a banda alguns altres sectors. La ING-CTG aconseguia en 1980 un total de 1.662 delegats, per 1.991 de la UGT i 2.392 de CCOO. Per la seua banda, la CSG, lligada a l'altra branca del nacionalisme, aconseguia 112 delegats. La cosa canvià en 1982, quan ja no fou CCOO el guanyador oficial, sinó la UGT, la qual fou denunciada per manipular les eleccions pels altres sindicats. La CSG ja estava integrada en la INTG i les eleccions generals a un pas: augmentà el sindicalisme nacionalista, es va fer amb el control de diversos sectors i molt fort en altres on la seua presència anterior era escassa. El petit empresari va veure clar l'assumpte i donà suport a UGT.

El trencament

Crits favorables a la lluita armada basca durant una manifestació del 10 de març de 1985 a Compostel·la foren motiu perquè els sectors de la INTG provinents de la CTG i de la CSG considerassen que el sindicat estava massa mediatitzat per la UPG i que així no podien fer política sindical.

Acomiadaments, assalts de locals i documentació i denúncies en Magistratura acompanyaren el trencament i

la creació de la CXTG (Confederación Xeral de Treballadores Galegos), amb important militància a Vigo i Lugo i molt poca en la resta del país. La zona industrial del Ferrol també es va veure afectada, però la majoritària presència política del BNG (Bloque Nacionalista Galego) a Fene, vila on es troba la factoria d'Astano, fou un mur de contenció de les escissions al sindicat. La majoria de les eixides públiques de la CXTG foren conjuntes amb CCOO, des del primer de maig de 1985 fins a l'últim 10 de març.

Normalment, els problemes del nacionalisme sempre es produeixen quan hi ha processos electorals a la vista. Però la consolidació de les estructures ho fa cada dia més difícil si no és per problemes personals. Així, en la INTG només hi ha el BNG i segueix sent el sindicat majoritari dels nacionalistes. La CXTG compta amb gent independentista, gent del PSG-Esquerda Galega, del PCPE de Gal·lego i altres grups, la qual cosa fa menys concrets els seus principis d'acció política.

Euskadi: dos sindicats oposats

ELA-STV (Euzko Langile Alkartasuna - Solidaritat de treballadors bascos) i LAB (Langile Abertzaleen Batzordeak - Comissions obreres patriòtiques) constitueixen el sindicalisme basc per excel·lència. Tots dos, amb una concepció sindical distinta, tenen una gran representativitat dins dels comitès de fàbrica, i l'ELA-STV és la primera força sindical d'Euskadi.

ELA-STV va nàixer a Bilbao el 1911 com a sindicat catòlic i nacionalista. La creixent industrialització que

tenia lloc a Bilbao donà origen al sindicat anomenat Solidaridad de Obros Vascos (SOV), que en èuscar són les sigles d'Euzko Langile Alkartasuna (ELA). Aquests començaments del sindicat basc són difícils, per l'oposició de la patronal basca, d'una banda, i la UGT de l'altra, que no entenen el desenvolupament d'un sindicalisme basc. En un principi va estar lligat al PNB, amb el seu component ideològic sabinià. L'alça que experimentava el sindicat basc fou interrompuda per la dictadura de Primo de Rivera el 1923, quan passà a la clandestinitat, en contraposició a la UGT, que no ho féu. El primer congrés confederal d'ELA-STV es va celebrar a Éibar el 1929, i per donar una idea de la seua implantació a Euskadi, direm que el nombre d'afiliats en instaurar-se la II República, el 1931, arribava als 60.000, cosa que el posava al capdavant del sindicalisme basc.

Amb la guerra civil i la seua etapa posterior, l'organització sindical va quedar desarticulada i la major part dels seus dirigents va passar a la clandestinitat. La seu del sindicat es va establir a Tolosa, i més tard va passar a Euskadi Nord, concretament a Baiona.

El 1976 se'n celebrà a Éibar el III congrés, que és el que marcarà la línia d'actuació del sindicat. És el congrés en què s'ajuntaran els distints grupuscles que havien marxat dividits a causa de la clandestinitat. En aquest congrés s'aglutinen totes les forces entorn de l'última legalitat interna existent que representava l'anterior president d'ELA, ja mort, Manuel Robles Arànguiz. Els estatuts d'ELA van quedar condicionats a la nova societat

que estem vivint. Caracteritzada especialment per la industrialització i els nous canvis polítics experimentats a Euskadi. Fins ara ha celebrat ja cinc congressos.

10.000 afiliats

LAB (Langile Abertzale Batzordeak-Comissions obreres abertzales) no pot entendre's desvinculada del fenomen ETA, especialment a les acaballes del franquisme. ETA va observar en els últims moments d'agonia de l'anterior règim de quina manera la qüestió nacional basca quedava al

dinadora Abertzale Socialista). LAB resta dins l'alternativa. L'any 1978, la posició reformista de LAB guanya per 12 vots i se n'ixen de KAS. El 1980, els afiliats a LAB decideixen tornar al bloc KAS, després d'abandonar la posició reformista dels qui formaven el partit Euzkadiko Ezquerria, els quals decidiren integrar-se al sindicat ELA-STY. LAB no és un sindicat convencional ja que va més enllà del sindicalisme, reivindica l'autodeterminació, l'exigència que l'euscar siga la llengua oficial d'Euskadi, la integració de Navarra, etc. El nombre d'afiliats és de 10.000 persones, amb una tendència a augmentar, segons el seu dirigent, Joselu Cereceda.

Sindicats catalans, poca força

El panorama pel que fa als sindicats nacionals, als Països Catalans, —segons informa Dolors Palau—, no és molt optimista, i més si tenim en compte l'arrelament i la força de certs sindicats abans de la guerra a Catalunya, força que ha desaparegut en aquests moments. Personatges com Francesc Llaure o Salvador Seguí, més conegut com el «Noi del sucre», van jugar un paper molt important, oportunitat, per la qual cosa foren víctimes de la repressió.

Aquesta mateixa repressió, exercida pel franquisme, ha estat una de les causes per les quals el panorama sindical a casa nostra s'hagi empobrit, malgrat els esforços de certs grups que intenten, d'alguna manera, portar una lluita sindical dins una concepció nacional.

El nacionalisme en aquests sindicats s'enfoca de diferent manera: uns l'entenen des del punt de vista d'ideologia i d'estructuració. D'altres, només d'estructuració, com podria ser la Comissió Obrera Nacional a Catalunya (CONC). Alguns d'aquests sindicats no estan formats solament per treballadors, sinó que també acullen assalariats amb responsabilitats de gestió o de personal, com és el Sindicat de Quadres.

Entre els sindicats que tenen un cert pes en la concepció nacionalista destaquen la Confederació Sindical de Treballadors de Catalunya (CSTC), el Sindicat de Quadres i la CONC. La USTEC i el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament al País Valencià són els que més força tenen en el camp de l'ensenyament. Al sector del camp hi ha la Unió de Pagesos de Catalunya, la Unió de Pagesos de Mallorca, la Unió de Pagesos de Menor-

ca, i la Unió de Llauradors i Ramaders del País Valencià.

La Confederació Sindical de Treballadors de Catalunya (CSTC) va néixer al maig de 1980 per acord de tres organitzacions: el Sindicat Obrer Català (SOC), d'origen catòlic, els Col·lectius de Treballadors, d'origen independentista, i el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria (CAPCE).

Al juny de 1983 s'incorporaven a la CSTC altres grups sindicals, entre els quals hi ha el SOFIS, del ram del suro. Posteriorment, s'integrà el RADIUN, sindicat del ram tèxtil d'abans de la guerra, i el Sindicat Independent de la Comarca d'Osona (SICO), que havia format part abans de la Unió Sindical Obrera (USO).

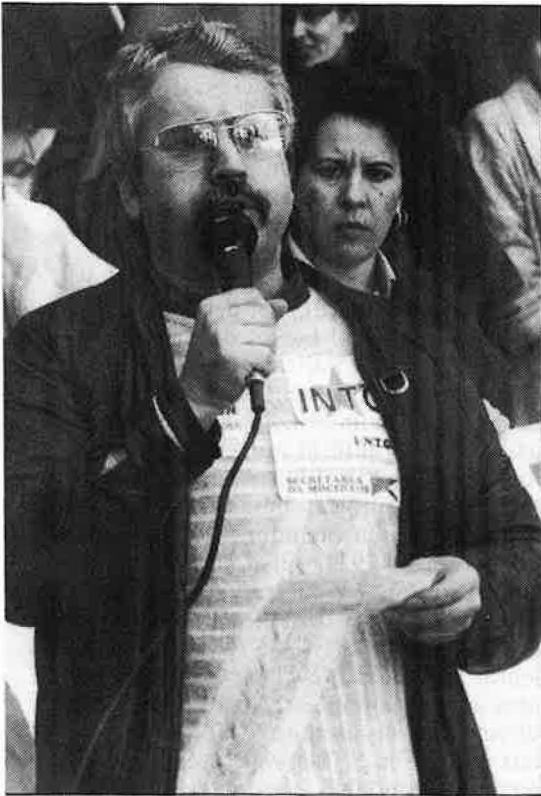
En aquests moments, la CSTC compta amb 11.000 afiliats, deu locals repartits a tot Catalunya i 280 delegats sindicals. La Confederació es vol independent de partits polítics, «amb tots els avantatges i inconvenients que això pugui comportar».

El Sindicat de Quadres fou creat el 1979. Al juny de 1980 celebrà el seu primer congrés i al març del 83 celebrà el segon. En aquests moments prepara el tercer congrés, que tindrà lloc el proper mes de maig. Aquest sindicat es defineix com a defensor dels interessos de tots els treballadors, independentment del seu lloc a l'empresa i del seu origen, segons paraules del seu director general, Enric Àngela.

«El Sindicat de Quadres —explica Àngela— es diu així per raons purament estratègiques, en un intent d'incorporar diferents quadres, entenen per quadres qualsevol assalariat amb responsabilitats científiques, tècniques, de gestió o de personal». La incorporació al moviment obrer de tots els sectors de treballadors, segons Àngela, és un pas important i alhora un intent de salvar la dissociació entre realitat social i esquema sindical.

En aquests moments el Sindicat de Quadres compta amb prop de 8.000 afiliats i està llançant un projecte o acció més general amb el nom de Confederació Sindical de Catalunya, per la qual cosa està mantenint converses amb altres sindicats.

La Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CONC) s'organitzà com a tal el 1967, si bé el 1964 les Comissions Obreres ja començaven a conformar-se. La legalització, però, arribà el 1977, i en aquests moments la CONC pertany a la Confederació de Comissions Obreres de tot l'estat i compta amb 100.000 afiliats. •

Xan Carballo, secretari general de la INTG.

marge de les reivindicacions polítiques que es produïen en aquest període, i aquesta és la raó per la qual es crea el Front Obrer.

LAB sorgeix com a organització de lluita socio-política i té com a nord que Euskadi és un marc autònom de lluita de classes i la reivindicació de la sobirania nacional amb tot el que això implica. El seu naixement fou canalitzat per militants d'ETA político-militar, però al seu si hi havia una confluència diversa d'ideologies, reformistes, revolucionàries i una altra sèrie d'ideologies heterogènies.

Durant el congrés de 1978, els reformistes que pensaven que la democràcia s'estabilitzaria, una vegada mort el dictador, propugnaren l'eixida de LAB de l'alternativa KAS (Kor-